Pracovný asistent: komu pomáha a ako sa vybavuje príspevok

Redakčne pripravil: Marek
Tlačová verzia: 20. 11. 2026
Aktuálny článok a prílohy na webe

V žiadosti prepojte konkrétnu pracovnú úlohu, prekážku spôsobenú postihnutím a pomoc asistenta. Príspevok sa rieši so zamestnávateľom alebo oprávnenou SZČO podľa § 59, nie iba na základe názvu „asistent“.

Načo slúži pracovný asistent

Pracovný asistent pomáha občanovi so zdravotným postihnutím pri pracovnej činnosti a súvisiacich osobných potrebách počas práce. Pri zamestnancovi ide o pomoc počas pracovného času; pri SZČO počas prevádzkovania alebo vykonávania samostatnej činnosti. Účelom nie je nahradiť človeka pri všetkých jeho pracovných povinnostiach bez súvislosti s postihnutím. [1]

Príspevok podľa § 59 smeruje zamestnávateľovi alebo oprávnenej SZČO. Potreba asistenta musí vyplývať zo zdravotného postihnutia a vykonávanej práce. Samotný preukaz ŤZP preto nestačí na určenie rozsahu podpory ani výšky príspevku. [1]

Čo presne má vysvetliť žiadosť

Zákon vyžaduje údaj o percentuálnej miere poklesu schopnosti pracovať, charakteristiku vykonávanej práce a rozsah pracovného času. Žiadosť má zdôvodniť potrebu asistenta a opísať jeho činnosti aj rozsah pomoci. Tieto údaje musia dávať zrozumiteľný spoločný obraz. [1]

Rozpíšte bežný pracovný deň: pri ktorej úlohe vzniká prekážka, čo zvládate samostatne a čo má zabezpečiť asistent. Všeobecná veta „potrebujem pomoc, lebo som invalidný“ neukazuje súvislosť s konkrétnou činnosťou. Rozlišujte pracovnú pomoc, dopravu do práce a osobnú podporu mimo pracovného času.

Kto môže pomoc vykonávať

Pracovným asistentom môže byť plnoletá osoba s plnou spôsobilosťou na právne úkony. Pri zamestnávateľovi zákon opisuje asistenta ako zamestnanca pomáhajúceho príslušným zamestnancom. Pri SZČO ide o fyzickú osobu poskytujúcu pomoc na základe zmluvy podľa príslušného ustanovenia. [1]

Zmluva SZČO s asistentom má obsahovať najmä druh a rozsah činností, miesto, dohodnutý čas, práva a povinnosti, odmenu a spôsob vyplácania či dôvody odstúpenia. Jej vyhotovenie alebo kópiu treba predložiť úradu. Podmienky pomoci si dohodnite konkrétne, aby bolo možné preukázať jej skutočný priebeh. [1]

Výška príspevku a dohoda s úradom

Pri dohode uzatvorenej v roku 2026 sa mesačný príspevok na jedného pracovného asistenta určuje v rozpätí 41 až 70 % zákonom určenej celkovej ceny práce. Pri jej výpočte sa použije priemerná mzda v hospodárstve SR za prvý až tretí štvrťrok 2025. Nie je to automatické preplatenie ľubovoľnej mzdy asistenta ani rovnaká suma pre každý rok. Poskytovanie sa opiera o písomnú dohodu s úradom príslušným podľa miesta vykonávania práce alebo činnosti. [1]

Dohoda určuje výšku a trvanie podpory, spôsob poskytovania a podmienky vrátenia pri nesplnení záväzkov. Pred vytvorením rozpočtu si vyžiadajte aktuálny výpočet a pravidlá dokladovania. Na stránke ÚPSVaR používajte aktuálny formulár a pokyny pre zamestnávateľa alebo SZČO. [2]

Modelový príklad pri administratívnej práci

Modelová situácia: SZČO vykonáva administratívnu činnosť a pre svoje postihnutie potrebuje pomoc pri určitých fyzických úkonoch s dokumentmi. V žiadosti oddelí vlastnú odbornú prácu od konkrétnych pomocných úkonov a uvedie časový rozsah. Úrad tak môže posúdiť skutočnú potrebu, nie iba názov pracovnej pozície.

Príklad nie je potvrdením nároku pre každého podnikateľa s podobnou diagnózou. Rozhodujú skutočné obmedzenia, druh práce a splnenie pravidiel. Ak pomoc vykonáva ďalšia osoba, musí zodpovedať príslušnému zmluvnému režimu a podmienkam dohody.

Nezamieňajte pracovnú a osobnú asistenciu

Osobná asistencia podľa zákona o kompenzáciách ŤZP má samostatný účel, posudzovanie, zmluvy a výkazy. Pracovný asistent podľa zákona o službách zamestnanosti patrí do iného systému. Názov „asistent“ preto nestačí na určenie správneho úradu, príjemcu alebo pravidiel. [1] [3]

Ak riešite viac druhov podpory, popíšte ich úradu osobitne a preverujte, ktoré konkrétne činnosti sa financujú. Uchovávajte žiadosť, dohodu, zmluvu a doklady o skutočne vykonanej pomoci. O zmene pracovného času či činnosti informujte podľa dohody; nepredpokladajte, že pôvodné nastavenie automaticky pokrýva každú novú situáciu.

Pracovný deň rozdelený na vlastnú prácu a asistenciu

Pre prípravu žiadosti môže pomôcť redakčná tabuľka jedného obvyklého pracovného dňa. Nadväzuje na údaje, ktoré pre žiadosť požaduje § 59 zákona o službách zamestnanosti. Nie je náhradou formulára ani záväzným výkazom úradu.

Úloha	Čo robí pracovník sám	S čím pomáha asistent
Spracovanie dokumentov	Odborné rozhodovanie a spracovanie obsahu.	Konkrétny fyzický úkon, ktorý je pre postihnutie prekážkou.
Presun v rámci pracoviska	Činnosti, ktoré bezpečne zvláda samostatne.	Potrebná pomoc pri určenom presune počas práce.

Úloha	Čo robí pracovník sám	S čím pomáha asistent
Osobná potreba počas práce	Vlastná samostatná časť úkonu.	Presne opísaná potrebná pomoc, nie všeobecná pohotovosť bez obsahu.

Ku každému riadku doplňte reálny časový rozsah a vysvetlenie súvislosti so zdravotným postihnutím. Uvedené situácie sú iba ilustračné: neuvádzajte ich, ak sa vo vašej práci nevyskytujú. Najmä neprepisujte prácu samotného podnikateľa na asistenta bez rozlíšenia, aký účel má pomoc plniť.

Predstavme si SZČO, ktorá vie obsahovo spracovať dokument, ale potrebuje konkrétnu pomoc pri manipulácii s archívom. V žiadosti oddelí odbornú činnosť od pomocného úkonu a vysvetlí jeho opakovanie. Úrad potom dostane podklad na posúdenie potreby, nie iba zoznam diagnóz.

Pri rozpočte si zvlášť zapíšte dohodnutú odmenu asistenta a príspevok potvrdený úradom. Zákonné percentuálne rozpätie nie je automaticky percentom z ľubovoľnej mzdy. Zmenu pracovného času, úloh alebo poskytovanej pomoci riešte podľa dohody; pôvodný opis nemusí pokrývať novú činnosť.

Zdroje a overenie

[1] Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti — znenie účinné od 1. 8. 2026

Náležitosti žiadosti, príjemca, rozsah pomoci, výpočet a dohoda.

[2] ÚPSVaR: Príspevok na činnosť pracovného asistenta — § 59

[3] Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP — znenie účinné 1. 7. – 30. 12. 2026

Článok slúži na orientáciu. O vašom nároku rozhoduje príslušná inštitúcia.